

Nu-mi dați sfaturi! Știu să greșesc și singur (Immanuel Kant)

TEZAU

Foaie a Bibliotecii Academiei Române

SUPLIMENT

ANUL VI NR.7

SUPLIMENT IULIE 2025

APARE LUNAR

CASELE FRAȚILOR BRĂTIANU DIN BUCUREȘTI

Arhitectul Petre Antonescu (1873-1965) a realizat pentru membrii familiei Brătianu un amplu proiect rezidențial urban și rural, care a presupus construirea a trei case de locuit în București (pentru cei trei frați, Ionel, Dinu și Vintilă Brătianu), edificarea unui lăcaș de cultură (Așezământul și Biblioteca „Ion I. C. Brătianu”) extinderea casei Sabinei Cantacuzino din Capitală, dar și transformarea conacului și construcția fermei de la Florica Argeș (lucrări ample, întreprinse între anii 1905-1925). În fond, arhitectul Petre Antonescu a pus în practică – la cererea unui împătimit al istoriei și tradiției românești, l-am numit astfel pe Ionel Brătianu – un program arhitectural rezidențial rafinat, ale cărui elemente definitorii se încadrează în stilul neoromânesc, atât de drag și Elisei Brătianu. Decorația interioară a acestor clădiri și mobilierul din lemn masiv – realizat după desenele și proiectele aceluiași arhitect – stau și astăzi mărturie pentru

bunul gust al proprietarilor, care, prin opțiunea lor artistică, au reprezentat și un model în epocă. Din fericire, toate aceste edificii rezidențiale s-au păstrat până în zilele noastre, dar situația cea mai deplorabilă o au astăzi casele lui Ionel Brătianu din strada Biserica Amzei, tocmai acele imobile care fuseseră donate Academiei Române, în 1945 și 1946, și care ar fi trebuit să își păstreze destinația culturală și să fie conservate așa cum se cuvine. Arhitectul Petre Antonescu, care a dominat școala românească în epocă și a proiectat unele dintre cele mai importante edificii publice și private din București, a adus contribuții importante la dezvoltarea arhitecturii neo-românești în prima jumătate a secolului al XX-lea. Absolvent al celebrei Școli de Arte Frumoase din Paris, Petre Antonescu va deveni unul dintre marii profesori și rectori ai Școlii Superioare de Arhitectură din București, membru marcant al Comisiunii Monumentelor Istorice, președinte al Societății

Arhitecților din România și al Societății Arhitecților Diplomați, dar și membru de onoare al Academiei Române. Adept al stilului românesc, Ion I.C. (Ionel) Brătianu (1864-1927) – marele om politic ce a dominat primele decenii ale veacului trecut – va apela la serviciile arhitectului Petre Antonescu pentru a realiza și planurile impunătoarei sale case de pe strada Biserica Amzei nr. 5-9. Terenul pe care va fi construită

casa Brătianu fusese cumpărat în 20 martie 1908 de Elisa Brătianu de la familia căpitanului Ștefan Fălcoianu, pe teren existând deja o casă. În anul 1908, Elisa Brătianu obține autorizația de construcție pentru casa propriu-zisă, denumită în acte Corpul A, retras de la stradă și cu deschidere spre grădina din spate. Acestea fiind coordonatele terenului și dorința proprietarului, în vara anului 1908 s-a trecut la execuția lucrărilor de construcție, care au durat până în 1911. Antrepriza inginerului Hugo Schmiedigen a construit inițial casa propriu-zisă de locuit a familiei Brătianu, compusă „dintr-un subsol înalt și un parter, peste care se ridică în parte un etaj care cuprinde reserve, depozite de acte și imprimate, o cameră de lucru etc”. Subsola clădirii cuprindea: birourile pentru administrație, centrala termică, spălătoria, garajul, pivnița specială de vinuri, pivnița pentru combustibil. Decorația interioară a casei este mai opulentă și mai rafinată în bibliotecă, în atelierul Elisei Brătianu și în biroul lui Ionel Brătianu, motivele decorative fiind inspirate din arhitectura interioară a reședințelor domnitorului Constantin Brâncoveanu, multe ornamente fiind preluate ca replici de la palatul Mogoșoaia și Mănăstirea Văcărești. În acest din urmă caz, Petre Antonescu a preferat folosirea unui tip de boltire specific artei moldovenești și nu muntenești, cum ar fi fost normal în această zonă. Mobilierul fix din bibliotecă și din atelierul Elisei Brătianu este, cert, o interpretare a mobilierului brâncovenesc de la Mănăstirea Hurezi, după cum și decorația ancadramentelor ușilor interioare amintește tot de aceeași sursă de inspirație.

În exterior, casa Ionel Brătianu se particularizează prin două elemente arhitecturale: vastul pridvor (cerdac) cu trei arce în plin cintru, prin care salonul principal al clădirii comunica cu grădina dinspre Bulevardul Dacia și loggia monumentală, cu trei arce trilobate, sprijinite pe coloane cu capitelluri și baze.

Dr. Narcis Dorin Ion

ION I. C. BRĂTIANU,

Generația noastră pașoptistă a avut șansa excepțională de a-și putea pune în operă, în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, programul politic, gândit sub influența liberalismului francez, susținător nedezmintit al afirmării naționalităților europene. Dintre membrii ei se desprinde figura lui Ion C. Brătianu (1821-1891), micul boier de la Florica, începătorul "dinastiei naționale de la Argeș", cum l-a caracterizat malițios N. Iorga. Scolit să devină militar, ca mai toate vârstarele micii boierimi, ICB pleacă apoi la Paris unde audiază cursuri de inginerie; în același timp urmărește prelegerile lui Jules Michelet și Edgar Quinet de la Collège de France. Se pătrunde de ideile mazziniene ce animau societatea franceză angajată pe drumul revoluției. Aderă la masonerie în lojile "Athénée des Etrangers" și "La Rose du Parfait Silence", ajungând maestru. Alături de conaționali, în primul rând de C. A. Rosetti, participă la organizarea acestora în Societatea studenților români (1845) și Însocierea Iazariană (1847). Militantismul său se manifestă de timpuriu: participă pe baricadele pariziene la revoluția din 1848, apoi se întoarce în patrie cu aceleași gânduri înnoitoare. În regimul republican din vara anului 1848 instaurat la București, vreme de trei luni, fapt ieșit din comun la nivel european, este secretar al guvernului, apoi prefect al Poliției. Înfrângerea revoluției îl silește să emigreze. Până în 1857 va rămâne în Franța, desfășurând o activitate prodigioasă de informare a opiniei publice europene cu privire la statutul Principatelor Române. Drept dovadă stau lucrările Mémoire sur l'Empire d'Autriche dans la question d'Orient (1855) și Mémoire sur la question de la Moldo-Valachie depuis le Traité de Paris (1857). Se manifestă și în opoziția formată contra lui Napoleon al III-lea, dovadă a unei notorietăți crescânde a tânărului revoluționar. Cheia de boltă a programului politic al emigrației noastre era Unirea Principatelor și apoi aducerea unui principe străin în fruntea lor. Reîntors în țară, face propuneri constructive în divanul ad-hoc și se angajează cu aceiași ardoare ca M. Kogălniceanu în Moldova în campania pentru unire.

Există în acest răstimp o formă de radicalism liberal la omul politic în formare care îl apropie de un ziarist năvalnic cum era C. A. Rosetti dar îl

depărtează de moderatul principe al Unirii, Al. I. Cuza. Așa, munteanul nu-și va găsi loc decât într-unul din cele 15 guverne schimbate de

moldovean, cel condus de N. Golescu. Mai mult, pe măsura desfășurării septenatului lui Cuza, prăpastia între cei doi se adâncește. La început, o opoziție legată de radicalismul reformelor sugerate de Brătianu, mai apoi acuzele de cezarism proferate la adresa principelui, văzut ca un imitator al lui Napoleon al III-lea, vor duce la formula stranie a unirii liberalilor cu conservatorii. Cu alte cuvinte, forțe politice tradițional adverse, unite spre răsturnarea ordinii existente. Așa a apărut ceea ce în epocă s-a numit, inspirat, "monstruoasa coaliție". Pe cale de consecință, Adunarea țării era paralizată și singura soluție rămânea lovitura de Stat. E ceea ce și face primul ministru M. Kogălniceanu la 2 mai 1864, încuviințat integral de suveranul său. Șirul de reforme, măsuri înnoitoare, ruperi de zăgazuri de până în februarie 1866 a fost judecat corect de posteritate. În același timp însă au erodat domnia principelui Cuza. Și acum, în 1866, când se produce acea "lovitură dezonorantă", cum a numit N. Iorga abdicarea silită a lui Cuza, începe cariera politică plină de strălucire a acestui dinast național care rămâne Ion C. Brătianu. Consecvent programului revoluționar pașoptist, el militează pentru un principe străin pe tronul

Guvernul Ion I. C. Brătianu la investitură

UN LIBERAL PRIN EXCELENȚĂ

României. Dacă Iancu Bălăceanu a tras sforile pe lângă împăratul Napoleon al III-lea și cancelarul Bismarck, viitorul prim ministru e cel care îl face să pășească hotarul țării și îl aduce la București. Dar comuniunea sufletească între "străin" și "liberalul roșu" s-a făcut anevoie, în timp, cu momente dramatice care au zguduit țara. În cele din urmă însă s-a creionat exemplar o mare personalitate politică. Înțelepciune, înțelegerea interesului suprem pentru țară, spirit civic – toate au contribuit ca cei doi să colaboreze profitabil. Între mai 1866 și iulie 1876 ICB e ministru în mai toate guvernele. A ocupat așa șefia departamentelor Finanțe, Interne, Război, dovedind un profesionalism impresionant. Capacitatea de coagulare a forțelor politice, de aflare permanentă și stăruitoare a elementelor de convergență, l-au ajutat în 1875, adică acum 150 de ani, alături de fratele său Dumitru, C. A. Rosetti și alții, să dea corp unui partid de expresie liberală – Partidul Național Liberal. Adunați în casa englezului islamizat Mazar Pașa, din centrul vechi al capitalei, tovarășii săi au înțeles tâlcul vechiului proverb românesc "unirea face puterea". Organism creator, plin de inițiativă, asumându-și drept moto "Prin noi înșine" (din care odată la guvernare aveau să facă o adevărată politică de Stat), peneliștii au putut să-și dea întreaga măsură în timpul "viziratului" lui ICB, adică în anii 1876-1888. Elementul pozitiv de căpetenie a fost stabilitatea. Acum au loc evenimente ce propulsează România în fruntea statelor din sud estul Europei. Între ele, evident, Războiul pentru independență rămâne definitiv. Felul cum tandemul Brătianu-Kogălniceanu (ministrul său de Externe) a știut să încheie Convenția de trecere a trupelor țariste spre Bulgaria și apoi să se lupte cu disperare la Congresul din iulie 1878 de la Berlin în apărarea Basarabiei, rămân probe de neșters de maturitate politică în istoria noastră modernă. Odată independența dobândită, PNL, avându-l în frunte pe Ion Brătianu, a purces la modernizarea

accelerată a României. Simpla enumerare a câtorva legi organice dă măsura ctitoriei de țară din acest răstimp. Astfel menționăm legea de organizare a Dobrogei incorporate statului român (1880), cea a înființării Băncii Naționale, în același an, răscumpărarea căilor ferate (prin care se pune capăt unei afaceri veroase, cea a contractelor cu escrocul internațional Strousberg); apoi denunțarea, în 1885, a convenției comerciale

naționale n-a făcut decât să consolideze cadrul legislativ ce viza economia națională. N-a rămas domeniu economic, social sau cultural care să nu fie analizat, estimat, îmbunătățit cu un ansamblu de regulamente riguros aplicate. Firește, trebuie spus că la acea vreme, după constatarea lui N. Iorga, România a beneficiat și de o pleiadă de specialiști în aproape toate domeniile. Era rezultatul educației făcute în străinătate

suită de reușite; să ne amintim de lupta zadarnică în fața areopagului european de la Berlin pentru apărarea Basarabiei răpite, intruziunea acelorași forțe din afară în "chestiunea izraelită", cu alte cuvinte schimbarea articolului 7 din Constituție pentru naturalizarea automată și nu împământarea individuală a evreilor, cum se practica în restul continentului. În materie de politică externă România nu-și putea permite izolarea, neutralitatea, ignorarea formării de alianțe militare cu sfârșit previzibil în confruntări fățișe. În 1883 guvernul ICB aderă, printr-o convenție secretă, la alianța cu Puterile Centrale. Aceasta se va dovedi însă contraproductivă și România va opta, înțelept, la 1916, la ralierea cu puterile Antantei. Posteritatea este interesată de o personalitate din trecut în măsura în care servește ca exemplu. Ion Brătianu, ales membru de onoare al Academiei în 1885, prin felul cum și-a orânduit viața, ca om politic total, mereu la datorie, ferm în convingeri, plin de soluții novatoare și deopotrivă gospodărilor pilduitoare la Florica, rămâne românul al cărui parcurs merită a fi studiat, de la oamenii politici actuali la liceenii din rândul cărora se va naște, poate, un al doilea începător de dinastie politică națională.

G. Filitti.

Casa Ion C. Brătianu din centrul capitalei

cu Austro-Ungaria, ceea ce a însemnat odată în plus independență economică. Tot atunci s-a dat legea protecției industriei textile. După un an a urmat instituirea tarifului vamal protecționist. În 1887, legea pentru încurajarea industriei

dar și în țară unde învățământului i s-a acordat atenția cuvenită. Regele Carol I fusese explicit: "Am nevoie de caractere și mai puțin de erudiți!" Răstimpul guvernării "celeilungii" a lui ICB n-a fost doar o

Guvernul condus de Ion I. C. Brătianu la plecarea de la guvernare

ÎNFIINȚAREA PARTIDULUI

Partidul Național-Liberal a fost înființat în 1875 de „coaliția de la Mazar pașa”. Era vorba despre englezul Stephen Barlett Lakeman, care slujise în armata turcă cu gradul de maior, cu numele de Mazar pașa, după care s-a căsătorit cu o româncă și s-a stabilit în București, achiziționând o casă pe strada Enei. Simpatizant al ideilor liberale, a găzduit întâlnirile fruntașilor acestui curent politic, adversari înverșunați ai guvernului conservator condus de Lascăr Catargiu, care se afla la putere din martie 1871, adică de patru ani, fapt cu totul ieșit din comun, deoarece în România guvernele se schimbau după unul-doi ani și chiar mai repede (în intervalul noiembrie 1868 – martie 1871 s-au perindat cinci guverne). Intenția conservatorilor de a câștiga din nou alegerile parlamentare și a se menține la putere i-a alertat pe liberali, care au decis să-și unească forțele, formând o coaliție și să candideze pe aceeași listă).

În urma dezbaterilor din casa lui Mazar Pașa, începute în ianuarie 1875, s-au pus bazele Partidului Național-Liberal. La 24 mai a fost adoptat un program comun, în care erau înscrise dezideratele pentru care liberalii cereau votul alegătorilor; acest program a fost publicat în gazeta „Alegătorul liber” din 4 iunie 1875. A fost ales un Comitet Director, a cărui componență a fost publicată în ziarul „Românul” din 5 iunie 1875, cuprinzând 25 de nume, între care: Ion C. Brătianu, C. A. Rosetti, Mihail Kogălniceanu, Ion Câmpineanu, Ion Ghica, A. G. Golescu, Dimitrie A. Sturdza, George Vernescu, Manolache Costache Epureanu.

La vremea respectivă, acest eveniment nu a fost receptat la adevărata sa semnificație. Presa a acordat un mai mare spațiu unui fapt „senzațional”:

arestarea la Craiova a poetului Alexandru Macedonski, în ziua se 22 martie 1875, pentru „crima de rebeliune” și depunerea sa în închisoarea Văcărești din București, deoarece la 29 iunie 1874 publicase în gazeta „Oltul” un articol împotriva guvernului: „Jos trădătorii țării, jos falsificatorii alegerilor naționale, jos criminalii care merită ghilotina”. După trei luni de detenție, Macedonski a fost eliberat.

Istoria a dovedit că înființarea Partidului Național-Liberal în

România se înscria în „spiritul vremii”. Doctrina liberală s-a constituit în secolul al XVIII-lea, ca expresie a voinței burgheziei, în plin proces de afirmare, de a înlătura rânduielele feudale, bazate pe ierahii și privilegii de sânge, pe autoritarism dinastic și pe bresle care țineau indivizii sub un strict control, inclusiv în ceea ce privește viața personală și de familie.

francez, Montesquieu (1689-1755) a emis teoria separării puterilor în stat, în putere legislativă, putere executivă și putere judecătorească. Lucrarea sa, intitulată *Spiritul legilor* (1748) a stat la baza democrației liberale. Revoluția franceză din 1789 a fost expresia cea mai clară a spiritului burghez, iar *Declarația drepturilor omului și cetățeanului*

afirma că statul trebuie să fie „jandarmul de noapte al societății”.

Economistul scoțian Adam Smith (1723-1790), devenit celebru prin cartea sa intitulată *Avuția națională*, a lansat teza deplinei libertăți a indivizilor, apreciind că libera concurență era aceea care asigura dezvoltarea și prosperitatea unei societăți. El și-a legat numele de

Liberalismul a fost creația mai multor gânditori, din rândul cărora s-a distins Jean Jacques Rousseau (1712-1778), care în cartea sa, intitulată *Contractul social* (1762), a susținut ideea că toți oamenii se nasc liberi, iar privilegiile sunt obținute prin abuzuri și ilegalități. El a formulat teza suveranității poporului, argumentând necesitatea guvernării directe a statului de către acesta. Un alt filosof

a devenit o adevărată carte a liberalismului clasic.

În centrul atenției liberalilor se afla persoana, individul, care trebuia să se bucure de o libertate deplină, fără nici o constrângere exterioară. Liberalismul clasic se întemeia pe ideea statului minimal, pe aprecierea că autoritatea statală trebuia să intervină numai după ce unii indivizi încălcau drepturile altor indivizi. Benjamin Constant

deviza „laissez faire, laissez passer” (lăsați să se facă, lăsați să treacă), apreciind că omenirea mergea de la sine, urmându-și cursul firesc, iar intervenția statului nu putea fi decât dăunătoare. El afirma că s-a inspirat din lucrarea lui Charles Darwin intitulată *Originea speciilor*, în care savantul englez argumenta că, prin selecție naturală, se afirmau animalele sănătoase, care asigurau

NAȚIONAL LIBERAL

dezvoltarea speciilor. Tot astfel, în societate, scria Adam Smith, individul care rezista pe piață prin calitatea și prețul mărfurilor pe care le producea se îmbogățește și prosperă, iar cel care nu rezistă trebuie eliminat. Libertatea individuală este motorul care asigură progresul societății. Statul nu trebuia să se amestece în viața economică decât prin reglementări care să

de libertatea conștiinței, de libertatea învățământului, de libertatea presei, de libertatea întrunirilor” (art. 5). Românii sunt “egali în fața legii” (art. 10), iar “toate puterile emană de la națiune”. De asemenea, era prevăzută separarea puterilor în stat. În privința proprietății, *Constituția* din 1866 prevedea la art. 19: “Proprietatea de orice natură,

Miniștri, Lascăr Catargiu, a fost nevoit să demisioneze la 30 martie 1876 și după două scurte guverne de tranziție: Ion Emanoil Florescu (4 -26 aprilie) și Manolache Costache Epureanu (27 aprilie – 23 iulie), domnitorul Carol I a încredințat puterea Partidului Național-Liberal. Guvernul Ion C. Brătianu, instalat la 24 iunie 1876, a promovat o politică vizând dezvoltarea

politici economice având la bază lozinca “prin noi înșine”. Ion C. Brătianu explica: “totdeauna am zis țării să conteze numai pe ea însăși, căci numai popoarele care au conștiință de ele însele pot să propășească”, și că “o națiune cucerită prin mijloace economice este nimicită pentru totdeauna în drept și în fapt”. La rândul său, Emil Costinescu argumenta: “trebuie cu orice preț să creem o industrie națională. Numai cu acest preț vom scăpa de ruina economică, care aduce în genere și ruina politică”. În cadrul doctrinei liberale s-a afirmat un curent care susținea necesitatea înfăptuirii unor reforme, prin intervenția decisivă a statului. În septembrie 1913, fruntașul liberal Ion I.C. Brătianu a propus modificarea *Constituției* pentru extinderea dreptului de vot și înfăptuirea reformei agrare prin exproprierea unei părți din marea proprietate. El ataca direct principiul “proprietății sacre și inviolabile” înscris în *Constituția* din 1866, promovând o concepție nouă, radical diferită de liberalismul clasic: “Noi credem că este nevoie ca actuala repartitie a proprietății să fie schimbată în favoarea micii proprietăți”. Cu alte cuvinte, proprietatea îndeplinea o funcție de utilitate națională. În vara anului 1917, Adunarea Națională Constituantă a modificat articolul 19 din *Constituție*, astfel: “Pentru cauză de utilitate națională, se sporește întinderea proprietății rurale țărănești prin exproprierea terenurilor cultivabile, în scopul de a vinde țăranilor cultivatori de pământ, cu precădere țăranilor mobilizați din această categorie sau familiilor lor, dacă ei au murit din cauza sau în timpul războiului”. Prin modificarea articolul 57 se extindea dreptul de vot: “Adunarea Deputaților se compune din deputați aleși de cetățenii români prin vot universal, egal, direct și cu scrutin secret pe baza reprezentării proporționale” În temeiul acestor articole, în România s-a introdus în 1918 votul universal și s-a efectuat, în anii 1918-1921, cea mai amplă reformă agrară din Europa după Primul Război Mondial. Așadar, PNL înființat în 1875 a demonstrat capacitatea de analiza situația concretă din România și a promova reforme esențiale pentru dezvoltarea României.

Prof. dr. Ioan Scurtu

asigure funcționarea normală a pieții interne. Statul era considerat un prost gospodar, care nu era în stare să-și asigure venituri proprii, dar cheltuia banii pe care-i lua de la cetățeni. În România, liberalismul s-a afirmat începând cu mijlocul secolului al XIX-lea expresia cea mai elocventă a acestuia fiind *Constituția* din iunie 1866, care a prevedea drepturile și libertățile cetățenilor: “Românii se bucură

precum și toate creanțele asupra statului sunt sacre și inviolabile”. Partidul Național-Liberal înființat în 1875 a devenit principalul instrument politic prin care s-au asigurat modernizarea țării și realizarea principalelor obiective ale poporului român: Independența și Unitatea națională. Supus unei puternice presiuni politice din partea PNL, președintele Consiliului de

accelerată a României, pentru a se apropia de statele din vestul Europei. A preluat „formele” avansate din Occident, urmărind să le „adapteze” realităților românești. Liberalii români au avut și elemente originale. Spre deosebire de Adam Smith, care nega rolul statului în economie, aceștia s-au pronunțat, de la început, pentru implicarea statului și promovarea unei

UN OMAGIU ADUS LUI ION I. C. BRĂTIANU

Încă din vremea lui Socrate se pune întrebarea de ce oare meșteșugurile se învață, iar dreapta guvernare – nu. Există însă câteva excepții: în familiile regale, însușirea principiilor bunei guvernări ținea și ține încă de educația de bază a viăstarelor, așa cum s-a putut vedea și în istoria României. Istorie care consemnează și o altă excepție, o familie a cărei noblețe s-a demonstrat prin spirit, atitudine și fapte: familia Brătianu.

Impresionantă galerie de figuri marcante pentru destinul țării, familia Brătianu a dat României oameni de stat și intelectuali de prestigiu, cu preocupări depășind mult activitatea politică în care s-au impus. Nu mai puțin de patru membri ai Academiei – Ion C. Brătianu, Ion I. C. Brătianu (cunoscut ca Ionel), Vintilă Brătianu și Gheorghe Brătianu – au făcut parte din acest neam ilustru, care și-a legat pe veci numele de cel mai înalt for al inteligenței românești, inclusiv prin donații generoase.

Devotamentul lor pentru cunoașterea istoriei țării s-a văzut pregnant în actele politice înfăptuite, acestea bazându-se mereu pe învățăminte trase înțelept din trecut. Căci prețuirea și respectul arătate înaintașilor, ca și asumarea tradiției, reprezintă primul pas important, obligatoriu, pentru afirmarea unei persoane sau chiar a unei instituții.

Iar Brătienii au înțeles acest adevăr ca nimeni alții! Dintre ei, Ionel Brătianu a avut o pasiune ardentă pentru istorie, ba chiar și-ar fi dorit să se dedice pe deplin acesteia, așa cum nota în însemnările publicate post-mortem. Soarta a vrut însă altfel.

Trimis la studii în Franța de tatăl său, lider liberal și prim-ministru cu mare autoritate, Ionel Brătianu a absolvit Școala de poduri și șosele din Paris, făcând practică la Turneul Eiffel. Întors în țară, el n-a beneficiat de privilegiile familiale pentru a intra în politică, ci a fost îndemnat de același părinte vizionar să lucreze pe șantierul Podului peste Dunăre, condus de Ing. Anghel Saligny. Abia după ce a căpătat și experiența muncii directe, a contactului nemijlocit cu realitatea românească, a intrat Ionel Brătianu în politică. Iar formația sa tehnică, gândirea logică și instinctul de constructor

și-au dovedit valoarea și-n noua ipostază. De cinci ori prim-ministru, mai mult decât oricare alt om politic român, Ionel Brătianu rămâne făuritorul României Mari, în urma Primului Război Mondial, dar și un reformator de țară și de mentalități. Fiul său, marele istoric

Gheorghe Brătianu, i-a moștenit în bună parte caracterul și preocupările în domeniul istoriei. El și-a dedicat viața studiului, carierei academice, dar și politicii, viața unui om cu principii de neclintit, care a lăsat posterității lucrări științifice remarcabile, dar și următoarele cuvinte-reper: „Adevărul rămâne, indiferent de soarta celor care

I-au servit”.

Din păcate el însă își va încheia tragic viața în închisoarea de la Sighet. Certificatul de naștere al acestui intelectual nu exista, până în 2016 când l-am găsit la Arhivele Naționale Iași, act pe care l-am publicat într-o lucrare. Viața acestei familii și modul admirabil în care și-a educat tinerii se reflectă în documentele păstrate într-un fond extraordinar aflat la Biblioteca Academiei Române, fond de corespondență ce însumează 8250 de scrisori, dintre care 2250 i-au aparținut lui Ionel Brătianu.

Vă invit să vedeți aceste documente și altele și lansez totodată invitația către conducerea Partidului Național Liberal și către toți cei interesați, să organizăm la Academia Română o dezbatere privind 150 de ani de istorie PNL. Închei felicitându-vă cu prilejul acestei mari sărbători și dorindu-vă succes în viitoarele măsuri pentru redresarea țării, în acest moment dificil.

Prof. ing. Nicolae Noica

